

ШЛЯХИ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Онищенко Т. І.

*Науковий керівник – Вороніна В. Л.,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту ПДАА*

Ефективне функціонування аграрного сектору забезпечує продовольчу безпеку України, розвиток зовнішньої та внутрішньої торгівлі, покращення рівня життя українського народу. Але, сільськогосподарські підприємства змушені функціонувати в умовах непередбачуваності та невизначеності. Насамперед це обумовлено нестабільністю інфраструктури аграрних ринків, диспаритетом цін, залежністю виробництва від природних умов, що робить його ризиковим.

Під економічною безпекою підприємств аграрного сектору розуміється такий стан підприємств, який характеризується стійкістю до внутрішніх та зовнішніх загроз, здатністю забезпечити реалізацію власних економічних інтересів, ефективно функціонувати та розвиватися в умовах конкуренції та господарського ризику [1, с. 54].

Розглядаючи сільськогосподарське підприємство як самостійний господарюючий суб'єкт, насамперед слід відзначити, що його діяльність носить ризиковий характер. Управлінські рішення з питань забезпечення та постійного підвищення результативності їх функціонування, що приймаються керівниками підприємств, завжди пов'язані з ризиком їх невиконання (або недовиконання).

Для того щоб зрозуміти і оцінити рівень економічної безпеки підприємства, необхідно своєчасно виявляти фактори, які її визначають. Волкова М. Н. стверджує, що фактори економічної безпеки підприємства – це комплекс навколишніх умов, які впливають на параметри безпеки [2, с. 145].

Система економічної безпеки аграрних підприємств має індивідуальні особливості та еволюціонує під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів. До зовнішніх факторів належать зв'язки з контрагентами, господарське та податкове законодавство, кон'юнктура ринку, невизначеність зовнішнього середовища, державна підтримка сільськогосподарських підприємств та природно-кліматичні умови, державна підтримка сільськогосподарських підприємств, налагодження технологічного процесу, інвестиційна привабливість підприємства, економічна безпека сільськогосподарських підприємств, невизначеність зовнішнього середовища, господарське та податкове законодавство. До внутрішніх чинників належать обсяг фінансових ресурсів, наявність кваліфікованого персоналу, матеріально-технічне забезпечення, налагодження технологічного процесу, якість та структура природних ресурсів, інформаційно-аналітичне забезпечення, робота з винахідництва та раціоналізаторства, організація системи управління та контролю, соціальний захист працівників, інвестиційний клімат на підприємстві, рівень екологізації сільськогосподарського виробництва та

інтегрованість підприємства у виробничі та ринкові відносини.

Значимість тих чи інших факторів впливу може з часом змінюватися. Рівень економічної безпеки підприємства залежить від того, наскільки ефективно його керівництво здатне запобігти появі внутрішніх і зовнішніх загроз і ліквідувати шкідливі наслідки окремих негативних складових зовнішнього і внутрішнього середовища [3, с. 205].

Одним з ефективних інструментів зміцнення економічної безпеки і стійкості підприємств аграрного сектора, що дозволяє компенсувати втрати від несприятливого впливу чинників зовнішнього середовища, є страхування сільськогосподарських ризиків. З огляду на це важливим є удосконалення системи страхування сільськогосподарських ризиків. Він повинен передбачати імплементацію наступних заходів: удосконалення механізму державної підтримки страхування ризиків сільського господарства, зокрема посилення контролю за ефективністю та цільовим використанням відповідних коштів; стимулювання розвитку добровільного страхування ризиків підприємствами аграрного сектора; стимулювання товаровиробників до створення фондів взаємного страхування; заохочення страхових компаній до страхування сільськогосподарських підприємств від окремих ризиків, що стане вигідною перевагою як для страховика, так і страхувальника.

Також, заходами забезпечення економічної безпеки є ті, що спрямовані на захист навколишнього природного середовища: компенсація витрат на консервацію природного середовища; субсидування та дотації на утримання екстенсивних лугів та пасовищ, ведення зрівноваженого та екологічного землеробства, охорони ґрунтів і вод; фінансове стимулювання ведення господарства на несприятливих для сільськогосподарського виробництва територіях.

Підсумовуючи вищевикладений матеріал, можна зазначити наступне. Рівень економічної безпеки підприємства залежить від того, наскільки ефективно її керівництво та спеціалісти будуть спроможні уникнути можливих загроз та ліквідувати шкідливі наслідки окремих негативних складових зовнішнього та внутрішнього середовища. Тобто необхідно вчасно виявити види загроз, визначити джерела їх виникнення; заздалегідь попіклуватися про вибір заходів та методів, що забезпечать виявлення ризикованої ситуації та ліквідацію її причини на самому початку.

Список використаних джерел

1. Безуглая Н. С. Совершенствование системы обеспечения экономической безопасности предприятия на основе управления рисками: дис... канд. экон. наук: 08.00.05 / Краснодар, 2012. – 176 с.
2. Волкова М. Н. Функциональные направления службы безопасности предприятия / М. Н. Волкова // Социально-экономические науки и гуманитарные исследования, 2015. – № 4. – С. 144–147.
3. Логутова Т. Г. Економічна безпека підприємства: сутність, завдання та методи забезпечення / Т. Г. Логутова, Д. І. Нагаєвський // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності, 2011. – Т. 2. – С. 204-207.